

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulator
horologiu[m] eterne sapi[enti]e**

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Comme[n]datio singularis beate Marie [vir]ginis: [et] de dolore eius
inestimabili que[m] habuit i[n] passio[n]e filij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

Discipulus Quid igitur retribuaz dño pro oibus q̄
retribuit mihi. **O** mi deus doce queso

famulū tuū: qualif saltem ex gr̄a placere posset: q̄ ex ifirmitate
z puitate operū. **S**apientia Memoria passiōis mee
suorum deficit. **S**emp debes i corde tuo

habere: z oēs tribulatiōes z aduersitates quas pateris ad ip̄m
referre: ip̄iusq; similitudinē q̄ntū possibile ē induere debes. Itē
ex occulta dispēsatione cū tibi cōsolationē internā subtrabo: et
te desolatū relinquo: debes ad instar veri crucifixi nō aliūde cō
solationē q̄rere: s; patientē expectare: z sursū ad p̄zem q̄ in celis
ē respectū habere: teip̄m deserēdo: z oēm cogitatū tuū in ipsum
iactando. **T**unc absq; dubio q̄nto fuerit maior hoīs exterioris
pressura z desertio hoīs iterioris cū volūtate deo vnita tanto si
milioz eris crucifixo: z acceptioz p̄ri p̄miādo: qz reuera hoc est
punctū aduersitatis: p̄ qd milites p̄batissimi in acie xp̄i cōstituti
strictissime examinant. **P**ost cōcupiscētias tuas nō abeas: sed
eas virilif frangas: tūc felle amaritudinis cū dilcō tuo potaberis
oīm hominū salutē sitias: superiorib; tuis obedientiā deuotam
exhibeas: oīa opa tua ad v̄tutū p̄fectionē: z debita; perducere
cōtendas cōsummationē. **I**tē oīa infortunia z cūcta tristabilia
clemētie dei debes cōmittere: z sic te libere in ōni facto tenere:
q̄si homo q̄ in p̄cto migratur; ē de hoc mūdo. **R**efugiū quoq;
cōtinuū in vulnere lateris mei debes q̄rere: tanq; colūba in fo
raminib; petre: qz i h̄ loco sp̄ iuenies copiosissimā pctōz remis
sionē: gr̄az pleitudinē: z a oētis mal̄ iminētib; securā p̄tectiōez

Discipulus Unā adhuc petiunculā de hac mate
ria dulcissime passiōis tue porrigo de
hoc videlicet q; tam breuif tangēs p̄trāsisti. **Q**ualif scz se habu
erit m̄r illa venerāda genitrix tua fidelissima quādo iuxta cru
cem stetit: z filiū suū dilectuz corā oculis tuis suspensū cōspexit.

Sapientia De hoc licētiatus ip̄am adeas: z eius ab
ore hoc quod vis diligētius inq̄ras.

Cōmendatio singularis beate v̄ginis: z de dolore eius inesti
mabili quē habuit in passione filij.

Stabat iuxta crucē Jesu ma

ter eius: tpe vernali cū ad alta celi sol ic̄ipit ascēdere: et
t̄ris infundere radioz suozū secundā luminositatē. **E**c
ce vegetabilia cūcta hiemali glacie cōstricta ic̄ipiūt reuirescere
animātia q̄q; z volatilia in antris z specub;: ac diuersis q̄busq;

latilibus abscondita: ad tante lucis nouitatē respirare incipiūt: et vires resumere ac cordis leticiā ostēdere cātibus vel plausibus letabūdis: hoīm q̄q̄ gen^o: senes cū iuniorib^o eius in aduētū exhilarant: et tota sup̄ficies fr̄e decore induit et applaudit ac gratulat. **E**ya corda vniuersa: pura mēte deū amātia: pp̄dite nūc: qm̄ similis nobis accidit cū sole amicta v̄go secūda: celi regina. p̄lecta vt sol: fines cordis nr̄i igredit: et memoria mētib^o nr̄is rutilātibus ifundit absq̄ nube. **C**ontinuo nāq̄ duricia oīs ad tante lucis imensitatē resoluit: arida cūcta roze celestis gr̄e irrigant: fugant tenebre: nouū lumē exorūt: et gaudiōz nobis materia imensa cumulat. **T**ibi ergo o spes nr̄a: gaudium et leticia cordis nr̄i: pctōres miseri in vocē salutatiōis prumpim^o. **T**eq̄ ex itimo cordis cū gemitu et lacrimis et deuota cordis genuflexione affectuosissime nr̄ez gr̄e salutam^o: gaudēt pueri ad sonitū organi: et ad letos rumores corda exhilarant vniuersa. **S**ic ad tuā q̄q̄ suauissimā memoriā tot^o estuo diuini amoris incendio **T**e laudare cupiēs quā laudat orbis fr̄e et plenitudo ei^o: celi celoz et omnis v̄tus eoz. **O**mnis q̄ppe creature bonitas ad tuam cōpata dignitatē: sic ē quasi noctiluce splēdor exiguus ad solis claritatē imensam. **T**e nāq̄ diuina sapia tam excellēt sua gr̄a decorauit: et bonitate tam multiplici inuestiuit vt sua incōprehēfibilis in te relucēs sapia desiderabilior nobis ex tua refulgentia reddat. **C**ū mēte p̄tracto viros illustres q̄ te laudauerūt ab inicio: p̄re stupore deficio: et vltra spiritū non habeo. **S**ed cū ad meip̄m redeo: hec itra me reuoluo dicēs. **O** pia v̄go salue dec^o virginū: q̄cqd̄ vnq̄ de tuo p̄conio lingua dicere potuit: calam^o scribere valuit: cor potuit cogitare: oībus illis simul collectis et cōscriptis et in vnū manipulū violarū cōgestis: cētuplicata et infinities multiplicata: corde deuoto: auro cū decore: mellifluo sapore: et odore aromatico tibi porrigo: ad laudandū et glorificandū te v̄go beata nūc et in eñū. **C**um te itueor: celuz sydereo micās splēdore mibi videor itueri: paradisum voluptatis me puto inhabitare: imemor mei ex magnitudine tui: stupens ex imensitate gl̄e tue: et p̄clamās cū v̄tute. **A**ltitudo diuiciarū sapie et scientie dei: q̄q̄ letabūdo corde exultasti: cū hāc nobilē creaturam tam p̄fecti decoris huic mūdo in gaudiū cōdidisti. **O**culi v̄ginales nimio fulgore micātes. **O** gene rubentes: o crines aureo splēdore nitētes: felicissima labia tua crebris osculis filij dificata: et licet totūz qd̄ in te ē circino diuine sapie prudentissime sit formatū et decētissime pornatū: singularit̄ tñ miseris ybera tua

+7

que lactauerūt regē dñz dulcius nobis sapiūt: qm̄ ex eis vita p
 cedit: ⁊ dulcedo emanat: q̄ cūctos languidos sanat. **F**elix p̄ide
 mulier illa q̄ tam verā q̄ iocundā de hac ptulit sententiā: i tur
 ba exclamās ⁊ dicēs ad saluatozē. **B**tūs venē qui te portauit: ⁊
 ybera q̄ sūxisti. **O** beata ybera q̄ lactauerūt xpm̄ dñz: v̄ia nāq̄
 ab ybertate atq̄ yberrima fecūditate celigene letāt atq̄ frige
 ne: ac dulcib⁹ v̄is recreant̄ ex fructibus. **D**ic velut hinnuli ca
 pree gemelli q̄ pascunt̄ in lilys donec aspiret dies ⁊ inclinētur
 ymbre. **E**n cōditoz orbis corpa celestia ornauit syderib⁹: corpa
 elemētaria animātib⁹ ac volatilib⁹: nemoza folys virentib⁹ pra
 ta floribus ridentib⁹. **S**z sup̄ hec oīa ygo beata corpus tñū sanc
 tissimis decorauit yberib⁹. **D**ec sunt due oliue speciose ⁊ yber
 rime: liquorē ḡe lactis ac mellis superis ac iferis pp̄inātes po
 meila niuei cādozis: q̄ a spū scō fecūdata: ⁊ in ligno qd̄ ē in me
 dio padisi collocata: fructū imortalitatis cōferūt d̄gustata. **D**ec
 sunt malogranata aurea: sperule ac lilia tēplū adoznātia veri
 salomōis. **M**ādragore odorifere i orto deliciarū plātate. **B**otri
 vinearū engaddi: cordib⁹ miseroz leticiā cōferētes ⁊ tristitiā de
 pellētēs. **M**elior̄ q̄ppe s̄ yber̄ tua vino fragrātia yngētis optis
In vino nāq̄ ē luxuria ⁊ delectatio frena. **I**n his aut̄ fiolis au
 reis cōcupiscētie noxie plenissima extinctio: ⁊ celestis quedā ⁊
 sup̄nalis delectatio. **N**ouit q̄ gustauit q̄ citissime ⁊ p̄fectissime
 oīs voluptas carnalis euauit cū de lacte grārū tuarū gustatus
 fuerit: ad fragrātiā quippe yngentoz sup̄noꝝ virulēti serpētes
 territi fugabātur: ⁊ sustinere nō poterāt p̄ntiam tāte puritatis.
Impleta tūc gaudebāt viscer̄ munere isolito faciata: līgua qd̄
 obmutuit: spūs vero in dño exultauit. **O**culi flebāt: ⁊ dulces la
 crimas deducebāt. **O**s aut̄ hūc suauissimū saporē ⁊ d̄nissimuz
 liquorē diutius tenere ⁊ frequētī⁹ ruminare pio conamine con
 tendebat. **A**amabātq̄ oīa iterioza p̄ter dicētia qm̄ melioza sūt
 ybera tua vino: fragrātia yngētis optimis: q̄ itelligit itelligat.
O mater venerāda: salua geniture tue videlicet efne sapientie
 bonitate imēsa: cū s̄ totū qd̄ habes ab eo sit a quo d̄ne bonum
 p̄cedit: nihilomin⁹ tñ aliquid ē qd̄ dulci⁹ ac suauī⁹ inuenire sibi
 videt̄ aīa misera cū ad ybera tua cōfugit: dulcedine ⁊ grā plena
 q̄ cū ad vinū spūale accedit qd̄ pp̄inat efna sapia. **I**bi nāq̄ p̄fec
 te sentit̄ suauitas. **D**ic aut̄ mixta qdā acerbitas p̄cipit̄. **S**i q̄dez
 illa sapia efna: baculo cōsolatiōis ygā subiūgit discrete correcti
 onis. **E**n m̄r beata aduertere potuisti: quotiens me suauitate
 v̄boꝝ luoz: q̄si lactea quadā liniuit dulcedine ⁊ rursus d̄natiōe

sua: quasi austeritate vini super infundendo mihi timorem incussit. Hic
verba consolationis: illinc verba exhibens discrete correptionis. Et cum
ipsum iam habere ut spiritum carissimum gaudere: subito diuinitatis
eius recordatione stupefactus: ut iudicem meum deprecabar. Et cum
interdum lac peteret: reppulit et quasi ablactando super matrem suam: aceto
salem exhibuit austeritatem. Tu autem quid: Vere a planta pedis usque
ad verticem non est in te quicquam amaritudinis vel austeritatis: sed totum
quod in te est: est purissima dulcedo: incomparabile habens suauitatem omnium
aromatium: et vnguentorum superas fragrantiam et preciositatem: tota
formosa es et suavis: nihil habes duricie vel austeritatis: facie be
nigna: vultu serena: verbis mellita: suavis et decora: bonitate
fecunda: gratia plena: in te namque omnis gratie via et veritatis: in te omnis
spes vite et veritatis: vinum cum lacte sugit a sapientia eterna: sed fauus cum
melle a te suscipit dulcedo purissima. Que sunt autem haec verba tua
dulcissima. Proxime sunt haec. scilicet quod omnes peccatores sinu recipis be
nignissimo: et receptos tuo fideliter reconcilias filio. **O** thesaurus
preciosus miserorum: **E**n cum summum regem peccando perdidimus: cum offen
dimus angelos: cum etiam nobismetipsis gressus sumus: et omnino nescimus
quod agere debeamus. hoc solum restat miseris: ut oculos cordis et
corpis ad te leuamus: consilium querentes auxiliium petentes. **O** exul
tatio cordis mei unica: spes et gaudium vite mee: tu scis quoties
amaro animo: corde turbato: facie lacrimosa: cum deum offenderas et
me filium gehene futurum estimabas: cum inimicis undique vallatus fue
ras: oculos ad te pyssima virgo leuavi: et tuo adiutorio vago beatam
euasi pericula cuncta. Gaudeant alii de sua innocentia. Alii letentur de
meritorum suorum copia. Alii de dei misericordia immediate exaltet. Tu mater
mea: tu spes et solacium unicum vite mee: cum totus de deo et de me
ipso despero: te cogitando: te commemorando: quasi de profundissimis
tenebris reuiuiscit spiritus meus. Tu es gloriatio mea salus bonorum
et vita mea. Sed vni mihi haec spes mea: nimirum quod multos habes
dilectos filios: quos saluare poterit sua innocentia: quibus propria suppet
tunt bona opera: qui dicere possunt cum viro iusto: neque unquam reprehendit
me cor meum in omni vita mea. **O** meror et luctus cordis mei im
mensus: mater dulcissima mater nostra: mater inquam nostra singulariter quam miseri
peccatores sumus: tu scis quod tota vita mea est reprehensio pura. **E**n
respice super infirmum tuum: non sum dignus vocari filium tuum: fac mihi sicut
vni ex miseris egrotis tuis. Recordare pia mater: quod matres suos
fouere solent sollicitius egrotos: eorumque comitati magis: et diligentius
adhibere curam. Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor.
Tibi nota sunt vulnera mater pia: infirmos tu visita: mortuos

42
resuscita: et da mestis solacia. **A**ccedat ad sapie lumen: qui iuste
et sancte vixerit. **D**eum me: ego aut miser peccator lacrimis totum profu-
sus sub tua protectione confugio: non audeo ad patriam tantae lucis nu-
dus et egenus apparere: sed ad te matrem confugio. **T**u spes mea:
turre mea: in qua finem totius salutis mee constitui. **S**i quod absit iu-
dex iratus seruum suum peccati reum damnare voluerit: pro manus tuas pyssi-
mas hoc faciat. **S**i autem ex gratia saluare decreuerit: te mediante sa-
lutem mihi mittere dignetur: ego a te neque viuus neque mortuus nec in
prosperis nec in aduersis unquam volo separari: quoniam quod absit si dei
mei insanus ac reprobus factus obliuisci voluero: vere tui nunquam ob-
liuiscar: te nunquam dimittam: memoria tua super mel et fauam in ore
meo dulcoratur: facies in te exhilaratur: cor iocundatur: et tota virtus
mea pariter exultat. **N**ec immerito: quatenus ab verberibus consolationis
tuae satiatus sum: tu pia nosti: quam misero peccatori remedia salutis
taliter contulisti. **E**rgo aduocata nostra: surge pia: surge propicia:
conuertere illos tuos misericordes oculos ad nos: et placam tuum uni-
genitum totiens a nobis offensum. **T**u namque reorum es aduocata: ideo
accede propius: et pete pro nobis quos sumus: nihil enim filius tibi ne-
gare poterit gratiosus tibi dilectus. **D**eus patris sapientia ecce nunc in
patrocinium coram te adduco illam tuam matrem dulcissimam: tibi eam
presentas. me post tergum suum abscondens: oculos non audeo leuare
ante faciem glorie tue: pro ipsam cupiens exaudiri. **I**psam queso honora:
ipsam venerare: qualiter cum conuenientia tale matrem poteris repelle-
re: quod si etiam mille annis in die accesserit: repulsam non habebit. **E**x-
audi exaudi me domine propter tuam bonitatem: et misericordie tue dilectum singu-
laris honorem. **N**am sicut te celesti patri ac genitori tuo aduocatum ex-
hibeo: sic tibi dilectam matrem ut meam exhibeo auxiliatricem: ut im-
perfectum meum eius suppleat gratia et acceptabilis patrie magnitudo.
Nunc ergo o preclara sapientia: attende matrem gloriosam. **R**espice ocu-
los huius dulcissime misericordie coram te pro nobis impellatis: quibus te
materno in gremio gestans tam placite intuebar: genas eius roseo
colore perfusas: quibus faciem tuam delicatam materno affectu sibi socia-
uit. **A**b quibus felicia labia eius quibus os tuum benedictum: oculos prefulgi-
dos: ac singulos quosque nobilissimos artus creberrime poscula-
ta fuit: blanda miscens interdum oscula verberis. **L**erne manus has quam ti-
bi ministrauerunt: verbera dulcissima ac felicissima quam te lactauerunt.
Dolcissima dulcedo: ecce fas non est ut hic inspiciens et rememorans
tante matri a te quicquam neges: quam te dominum celi genuit: lactauit: fouit
et ad incrementa usque perduxit. **R**eminiscere quoniam omnium seruiciorum et
exhibitionum quam tuis infantilibus annis ab ea recepisti. **C**um te in

gremio infantē delicatū tenens: ocellos ridētes ad blandiētem
tibi matrē reuertisti: et brachys delicatissimis tibi arridentē am
plexatus fuisti: eāq; p̄re cūctis tenerrime dilexisti. **O**mnīūq; do
loꝝ recordare: quos sub cruce stans in pectore suo mat̄no pu
lit pio compassionis affectu.

Sabat nāq; iuxta crucē iesu mat̄ eius. **O** verbū totius cō
passiōis quīs enī o viscera mea ex itimis mouere vos de
beat dolores et afflictiones tā p̄ saluatoris in cruce pendēt]. **I**n
re tñ singulari nobis q̄ aliquādo pctōꝝ tenebris obuoluti: nūc
aut̄ adiutorio genitricis dei ad lucē reducti sum⁹: cōuenit tāte
m̄ris iuxta crucē stantis: et imensū dolorē patiētis filij in corde
suo plenissime sustinētis: speciali⁹ quodāmodo ac peculiari⁹ cō
pati ex medullis cordiū n̄roꝝ: per quā enīz miseri cōtinue cōso
lanur: iustū ē valde: vt ei quib; patiēti cōpatiamur. **E**t licet vt dig
nū eēt sibi cōpati nō possim⁹: saltē eius dolorē ad memoriaz re
uocādo: deuotionē cordis n̄ri. put̄ possum⁹ fideliter excitemus.
Magnitudinē luctus pie m̄ris nobis ignotā ex manifestis no
bis doloribus velut a longe cōiecturādo inq̄ram⁹. **I**nterrogat
igit̄ se vnusquisq; amator: si illud amabile quōd intense amat igno
miniose morti traditū videret: quāntū ex hoc dolore cōtingeret et
quib; vehemēti cōpassiōe moueret: licet tale quōd nō amās in se mi
nime pciperet. **H**ec pius anim⁹ reuoluat. et ex his credibile ni
mis erit quicquid de eius dolore dici poterit cū dilectū morte tur
pissima cōdemnatū vidit. **O** maria quōd cordis erat tibi cuz iuxta
crucē stabas et iesum b̄ndictū fructū vētris tui suspēsū videbas
Utique ratio hoc dictat: experientia p̄bat: vis amoris approbat: quod
multū dolebas: quod multū diligebas. **S**i enī sola memoria passio
nis filij tui nōnullos deuotos ob magnā cōpassionez quā exani
mes reddit: quōd fecit crudelissima passionis p̄ntia in ea quā ipsū
mūdi saluatore patientē generauit: si hec memoria tñ feruet in
corde pctōꝝis: o quāntū estuabat ī mēte sanctissime m̄ris: **U**irgo
beata veracit̄ scim⁹: quānto quis exptus amoris dilectū suū feruē
tius diligit: et quānto dilecti p̄ntia honorabilior et delectabilior ac
utilior sibi existit: tāto eius p̄uatio maiorē tristitiā adducit. **S**ed
vere et absq; omni dubitatiōe credo: quod dilecti tui grata p̄ntia in
omni grā cūctoꝝ mortaliū p̄sentiā incōpabiliē excedebat. **R**efe
rat ergo nobis mat̄: si filiū in tāta dilcione habuerit: vt ex eo le
tari potuerit vel etiā tristari: **P**rocedat nūc in mediū: et taliter
nobis respōdeat viua voce: corpe quidē absens: spū vero p̄sens
et dicat. **Q**ui me humilē ancillā ex grā dignatus ē in mat̄ez eli

gere: ipse cor meū ardētissimo amore sibi cōstrinxerat: vt nūq̄
nisi de ip̄o ⁊ in ip̄o sp̄s me⁹ summā leticiā ⁊ tristitiaz posset re
cipere. Nā in ip̄o cūcta possederā: eiusq̄ dilcō erat mihi totius
orbis plena possessio. Anima mea ibi ērt vbi ih̄s erat: magisq̄
in eo q̄ in meip̄a viuebā. Speciosū forma p̄e filijs hoīm inspi
cere erat cordis mei iocūditas. diuinitatē ei⁹ tēplari dulcis sua
uitas. Cogitare de eo mihi prestabat gaudiū: de eo loq̄ dulcissi
mū fuit solaciū: v̄ba ex ei⁹ ore audire suauissimū mihi erat orga
nū. Ip̄e cordis erat speculū: oculorū meorū spectaculū: celestia si
nūl ⁊ t̄restria q̄q̄ bona sua mihi p̄ntia optata p̄bebat. Hūc er
go filiū vnigenitū cordis mei thesaurū p̄ciosuz cū oculis eleua
tis vidissem sic tēptibilē in cruce cū latronib⁹ suspensū: ⁊ dolo
ribus mortis angustiatū: ab q̄si itolerabilis mihi aspectus erat
Q̄q̄ lamētabilis ⁊ penosa hec mihi visio fuit. Anima mea p̄e
doloze cruciabat: viscera mat̄na sauciabant: ⁊ cōmoriebantur
oīa ossa mea: v̄tus oīs euauit: sensus a me recessit: ⁊ calamitas
me oppressit imensa. Oculos lacrimosos sursū leuari: dilectuz
meū suspensū vidi: nec sibi in aliq̄ solaciū ferre potui. Resperi ḡ
orsum: ⁊ cū imenso doloze vidi eos q̄ meū thesaurū rapuerant:
⁊ tam crudelit̄ vexātes torquebāt. Q̄ntū aīa mea in me āgus
tiabat: q̄ magno cruciabat doloze. Corde puata erā: quia ipse
mihi cor abstulerat: ⁊ simul secū crucifixū tenebat: vocē p̄e cla
more ⁊ eiulatu multo amiserā: q̄ vix loq̄ poteraz: defeci p̄e do
loze: corruī p̄ merore. Resūpto aut̄ vt cūq̄ sp̄s: in hec ⁊ similia v̄
ba p̄ruebā. O gaudiū ⁊ exultatio sp̄s mei: lumē oculoꝝ meo
rū: q̄ndā vidi te cordis mei cū leticia ⁊ exultatiōe: nūc aut̄ cum
imensa tristitia ⁊ merore: heu heu q̄ miserabilē te nūc pendē
tem intueor. O dimidiū aīe mee. O consolatio vnica vite mee
tolle q̄so tecū matrē mestissimā: q̄ mori valde cupio: viuere si
ne te āplius nō potero: nō me fili dulcissime derelinqs. s̄ me pi
ter tecū accipias. O quis mihi det vt ego moriar p̄ te: O dolo
res incōpabiles m̄ris orbate: destitutio genitricis ḡsolate. Mo
ri etenī video in quo vita mea ⁊ tota salus mea cōstitit. Cūq̄ h̄
⁊ his similia v̄ba tristitia mat̄ mestissima p̄seq̄ret: filius doloris
suȳpius quodāmodo oblit⁹: matrē dulcissime cōsolabat: mori
ens ⁊ recedēs me licēciauit: ⁊ discipulo quē singulariter dilige
bat recōmendauit. Cūq̄ vocē filij loquētis cor mat̄nū p̄cepit:
doloze vehemētissimo estuare cepit: ⁊ gladi⁹ meroris p̄trāsiuit
aīam fidelissime m̄ris: leuari man⁹ sursū p̄e cordis desiderio:
tangere cupiēs dilectū meū: vt vel sic dolozi vel amozi melius

cōsulere potuissēm. **Quoq;** aliud solaciū nō haberē: sanguinē flu-
entē: et ex vulnerib⁹ filij ad terrā vsq; stillantē: nimia cuz auidi-
tate deosculabat intū vt facies nr̄is de cruore filij occisi sāguī
nolēta redderet. **O** si vidisses in illa hora lamētabili miseriam
nr̄is filio cōpatiētis: dolorē filij nr̄i cōdolentis: matrē p filio
morituro merentē: filiū matrē desolatā dulcī cōsolantē: sine ī
fno cōpassiōis vulnere hec audire et videre non potuisses. **Tan-**
dē igit post expirationē filij cū de cruce deponeret: o q̄ affectu
osissimē brachia ei⁹ dependētia suscipiebā: et mortuū filium gre-
mio maīno colligebā: affectu maīno ip̄m āplexabar: rigauī fa-
ciē mortui lacrimis: et recētia vulnera frequētibus osculis lini-
ebam. **Res** miserāda: vitā cordis mei ituebar: et ecce mortuus
erat. **Respexi** iterū atq; iterū: et nō erat vox neq; sensus: loq̄bar
ei: et nō respōdit mihi. **Rugiebā** a gemitu cordis mei. **Astabant**
nāq; q̄ mihi mortuū meū: thesaurū meū auferre et sepelire vole-
bāt: tūc flebā et gemebā: et voces lamētabiles dabā. **Cor** pre do-
lore cōcutiebat cū dilectū filiū brachys maīnis cōstrictuz auel-
lere conabant: faciē meā lacrimosam ip̄ius vultui applicabam
faciē suā sepius inf⁹ man⁹ accipiēs crebri⁹ ispiciebā et gemebam
q̄m amaritudie repleta erā. **Nec** erat q̄ hec itueret: et nr̄i patie-
ti nō cōpateret. **Demū** post sepulturā filij cuz magno valde do-
lore reducta fui: s; in ei⁹ resurrectione cū ip̄m tam gloriosū vidi.
plenā cōsolationē recepi: et sic materia dolorū in materiā trāsyt
spūaliuz gaudiorū. **Ducusq;** v̄ginis v̄ba. **Porro** q̄ hec sine ge-
mitu et fletu audire nō potuim⁹: intrūpere sermonē tuum v̄go
maī cogit cōpassiōis nr̄a vebemētia et exuberātia tantarū lacri-
marū: q̄bus tibi o v̄go pia cōpatimur ex itimis viscerib⁹ cordiū
nr̄oꝝ. **O** q̄ iduratū ē cor: qd̄ tibi ex itimis compatit⁹. **O** q̄ male
excecati oculi: q̄ te sic flentē vidētes: neq; queūt lacrimari: q̄
frigidū pect⁹ qd̄ ex his nō gemit: o vtinā cōmoriant⁹ tecū simul
etiā oīa ossa nr̄a. **Bñdicta** brachia tua inf⁹ que dilectū iā reclina-
tū video. **Sene** q̄q; rosifere nr̄is felices: sanguineo colore v̄nā
tes. **Pect⁹** tuū maīnū sup̄bñdictū tanti doloris cōtentiū super
quo iam oculis cordis video regē meū reclinatuz. **O** reclinato-
riū aureū pre cunctis thronis eburneis sedibusq; deauratis pre-
electū: ad hanc horā seruatū: vt autorizē vite supportaret vita pri-
uatū. **Sed** qd̄ dicā: **En** corā te maī pussima mēte lacrimosa iaz
positus te obsecro et adiuro in dño: vt mihi tuū carissimuz the-
saurū et dñm meū p me passum et mortuū: sub hac forma q̄ ip̄z
iam in gremio tuo sub crucis ligno pallidum et liuore plenum

meditationis oculo intueor prebeas ut hocipm qd e compassiois
et doloris: qd tibi corporaliter et presentialiter tunc concessum fuit tanquam
matri: mihi saltem spiritualiter et memorialiter potest competere misero peccatori
concedat. Da mihi saluatore meum: prebe que diligo: quia expecta
re amplius non valeo. Suscipe nunc anima mea dilectum de dilecta: et di
lectionis atque compassiois affectuosissima ei prebe idicium. O dilecte
mi: salutare meum: et liberator meus: amor meus: et gloriatio anime
mee. Ecce nunc affectu feruidissimo totus ab omnibus abstractus:
omnibus viribus anime mee simul in unum collectis: ad te conuerto: te
attente ituro cum omni visu et conamine quantum unquam possibile fuit
dilectum a dilecto amoroze prespectari. En dilecte mi cordis mei trili
nium: tibi soli reseruatum: et huic mundo clausum: ad hanc vocem refera
tur: te suscipe cupiens per illapsum. Sinus omnium desideriorum meorum
sic iam se ad te expandens dilatatur veluti cum rosa ad gelum noctis clau
sa: ad solis radioz splendorem se aperire festinat. Anima mea to
ta in amore calens: brachia desideriorum suorum amplissime expandit
et tibi gratantem occurrit: ac inter cadentes lacrimas in amplexum ruit
spirituales. Eya tota salus mea. et sic tali ignito vehementer desiderio
affectum feruidissimo te nunc inter brachia anime mee suscipio: te complec
tor: tibi unior: cum reuerentia et laude et gratiarum actione te obsecras pro
tua anime viscera: ut hanc mortem preciosam frustrari in me non permit
tas: sed me nunc ad gratiam recepturum tibi unias tam efficaciter: ut neque
prospera nec aduersa mea te unquam valeant separe. Ecce oculi mei
pallidam faciem tuam fixe intuentem: tota anima mea amore tuo resoluta:
vulnera sanguine tuo cruentata crebrius posculat. Omnesque vires
potentie mee fructu passionis huius lacrimose pascunt. Sub umbra
namque illius que dudum desiderabam nunc sedi: sed et fructus eius dulcis
gutturi meo. Nec immerito. Sunt etenim nonnulli qui de vite sue gau
dent puritate: alii de meritorum suorum presunt multitudinem: aut exer
ciorum spiritualium imensitate letant. Ego autem quod vere tota spes et so
laciium meum ex tua dependet passione: ex meritoz tuorum magnitudine
et preciositate: et misericordie benignissima pietate: ut tu solus nosti qui
paupertatem meam considerasti. Et ideo hec diuine passionis recordatio
mihi est cordis in domicilio affectuose recommodanda: et verbis ac
operibus opitulante gratia persequeunda: et omni honore et reuerentia mag
nificanda. O rex regum et dominus dominantium. quem sic mortificatum et miseri
is afflictum oculis fidei pleno affectum anima mea iam complectitur: concede
mihi: ut et te gloriosum atque sublimem et super astra celi ad dexteram
patris sedentem phennice videre merear. Sed et tu virgo beata mater
pysissima iuxta crucem filii tui steriscisti: et doloris eius vulnere in anima

tua efficacit̄ p̄sensisti: ac sanguinis eius aspgine rubricata fuisti
Etq; sola fidelitatē p̄fectā vsq; in finez seruasti: ⁊ magno cū do
lore a tumulto filij tui sepata fuisti: tibi hec oīa cōpassiōis vulne
ra p̄ singulari gr̄a ad memoriā reuoco v̄go pia. Et sic nūc q̄q; af
fectu deuoto in̄ cordis mei brachia o mat̄ venerāda te excipio
⁊ cōpassiōis te lacrimas associās: p̄ portā ciuitatis q̄ndā hirlin
ad domū reduco: p̄teritoꝝ gestoꝝ sub exēplo. Sic o mat̄ gr̄e: in
extreme hore examine aīa mea: ⁊ cūctoꝝ et̄ne sapie discipuloꝝ
de corpis ergastulo exeuntiū: a te suscipiant: ⁊ ad illā celestem
hierusalē cū gaudio p̄ducant. Amen.

Explicit liber primus.

Incipit tabula huius secundi libri.

51. **D**E diuersitate admirāda doctrinarū atq; discipuloꝝ. **D**e
sciētia vtilissima homini mortali q̄ ē scir̄ mori. **F**ormu
50. la cōpendiosa vite spūalis. **Q**ualit̄ xp̄us in sacramēto eucaris
tie sit deuote recipiēdus. **Q**uomō et̄na sapia sit ex toto corde
⁊ ex tota aīa iugit̄ omni tpe laudāda. **I**nformatio qualit̄ pre
missa sint trabēda ad sermones ⁊ collatiōes. **Q**ualit̄ multi fi
deles possunt sapiām diuinā despōsare: ⁊ quō p̄ quotidiana q̄
dam exercicia debeāt se continue in eiusdem amore renouare.
79. **F**ructus multiplex diue b̄ndictionis quē discipuli sapie p̄me
rent̄ accipere ex eius despōsatione.

Explicit tabula.

Incipit liber secūdus. De diuersitate admirāda dactrinaz
atq; discipuloꝝ.

Sapientia oīm antiquoꝝ
exquirebat quidā auidus sapie discipulus: ⁊ narra
tionē viroꝝ nominatoꝝ iuestigabat: versucias pa
bolarū scire cupiebat: ⁊ occulta puerbioꝝ exq̄rebat
Cor suū tradidit ad vigilandū diluculo ad dñm q̄
fecit illū: supplicās vt ip̄m de hac vita migrare nō
fineret. anteq; ad cognitionē vere ⁊ sūme phie pueniret. Interī
vero dū d̄ studio ad studiū pgeret: ⁊ vndiq; hoc qd̄ sitiebat aui
de q̄reret: nec vsq; idipm qd̄ q̄rebat s; eius imaginē inueniret.
Quadā vice videre sibi videbat q̄li q̄ndā sperā aurea mira am
plitudie diffusaz: ⁊ pulcritudie gēmarū p̄ornatā: vbi cunctarū